

บทที่ 4

บทสรุป

จากการศึกษาคุณลักษณะอินเด็กซ์ซิคอลลิตีที่ผ่านมาผู้วิจัยสรุปเป็นกรอบความเข้าใจเพื่อตอบคำถามในการวิจัยให้ครอบคลุมเท่าที่จะเป็นไปได้ สุดท้ายข้อสรุปนี้จะถูกนำไปสังเคราะห์และนำเสนอผ่านผลงานภาพถ่ายจากการวิจัยพบว่ากระบวนการสูญเสียคุณลักษณะอินเด็กซ์ซิคอลลิตีในภาพถ่ายเกิดขึ้นในสองระดับการให้ความหมายและการสูญเสียคุณลักษณะอินเด็กซ์ซิคอลลิตีเมื่อภาพถ่ายเกิดปฏิสัมพันธ์กับสังคม โดยสรุปกระบวนการสูญเสียได้เป็นสองระดับดังนี้

ประการแรก เมื่อรูปสัญลักษณ์ (Icon) ขาดความชัดเจนไม่สามารถแสดงรูปลักษณะให้ผู้ชมหมายรู้หรือเชื่อมโยงไปยังวัตถุต้นฉบับ เป็นการสูญเสียการเชื่อมโยงในการถอดความหมายขั้นต้น (Denotation) ที่ได้จากการมองเห็นวูบแรก เกิดขึ้นได้จากความผิดพลาดในกระบวนการบันทึกภาพเองหรือการเข้าไปแก้ไขบิดเบือนด้วยวัตถุประสงค์ของผู้สร้าง กระบวนการสูญเสียในระดับนี้อาจไม่ส่งผลกระทบต่อเชิงความหมายมากนัก แต่ทำให้ความน่าเชื่อถือในการแสดงความเป็นจริงของภาพถ่ายบกพร่อง

ประการที่สอง กระบวนการสูญเสียคุณลักษณะอินเด็กซ์ซิคอลลิตีในภาพถ่าย เกิดขึ้นในกรณีที่รูปสัญลักษณ์มีความชัดเจนสามารถหมายรู้ถึงวัตถุต้นฉบับได้อย่างเที่ยงตรง สามารถระบุชัดได้แต่การสูญเสียการเชื่อมโยงเกิดขึ้นในการเชื่อมโยงความหมายในระดับการตีความ (Connotation) ความหมายโดยนัยที่เกิดขึ้นอย่างสะเปะสะปะ (Arbitrariness) สามารถพบได้เมื่อภาพถ่ายปฏิสัมพันธ์กับสังคม ความหมายที่เกิดภายนอกเฟรมภาพ ความเป็นไปได้ของความหมายจำนวนมาก ทำให้ความเป็นจริงและความหมายที่เที่ยงตรงของภาพถ่ายไม่มีอีกต่อไป ซึ่งสามารถเกิดขึ้นได้กับงานภาพถ่ายทุกชนิด

โดยสรุปกระบวนการสูญเสียคุณลักษณะอินเด็กซ์ซีคอลลิตีในภาพถ่ายเกิดขึ้นได้ทั้งสองระดับการถอดความหมาย หรือแม้แต่ในกรณีที่รูปสัญลักษณ์มีความชัดเจนที่ผู้ชมสามารถหมายรู้ถึงวัตถุต้นฉบับได้โดยง่ายว่าการสูญเสียอินเด็กซ์ซีคอลลิตีหรือส่วนเชื่อมโยงความหมายเกิดขึ้นได้ในกรณีที่ภาพถ่ายมีการปฏิสัมพันธ์กับสังคมกระบวนการดังกล่าวเปลี่ยนภาพถ่ายให้กลายเป็นสิ่งอื่นและนำไปสู่การตีความหมายใหม่ ผู้คนอาจไม่ได้มองหรือใช้งานภาพถ่ายในฐานะภาพถ่ายอีกต่อไป ภาพถ่ายได้ถูกเปลี่ยนสถานะกลายเป็นเครื่องมือเชิงอำนาจซึ่งสามารถเกิดขึ้นได้กับงานภาพถ่ายทุกชนิดคุณลักษณะอินเด็กซ์ซีคอลลิตีในกระบวนการนี้จึงปราศจากความเที่ยงตรงภายใต้อิทธิพลเชิงอำนาจการเชื่อมโยงความหมายสามารถเกิดขึ้นอย่างไรเหตุผลมีคุณลักษณะของความสะเปะสะปะ (Arbitrariness) ความเป็นไปได้ของความหมายจำนวนมากที่เกิดขึ้นทำให้ความเป็นจริงและการเชื่อมโยงความหมายที่เที่ยงตรงของภาพถ่ายหมดสิ้นลง

ความหมายที่เกิดขึ้นอย่างสะเปะสะปะ (Arbitrary) ในประการที่สาม เกิดขึ้นเช่นเดียวกันกับการถอดความหมายโดยนัยเกิดขึ้นได้กับระบบสัญลักษณ์ โดยเฉพาะความสะเปะสะปะในการเชื่อมโยงระหว่างตัวหมาย (signifier) กับตัวหมายถึง (signified) ซึ่งเป็นภาพของความหมายที่เกิดขึ้นในความคิดความสะเปะสะปะหรือการไร้ซึ่งเหตุผลเป็นแนวคิดที่ใช้ถึงการเกิดความหมายของคำอย่างไม่มีที่ไปที่ไป ทั้งในการศึกษาเกิดความหมายของคำในภาษาพูดและภาษาเขียน อาจเกิดจากการให้เสียงหรือรูปแบบของอักษรที่สามารถเชื่อมโยงเข้ากับตัวหมายถึงโดยตรงแต่ทว่าคำบางคำอย่างการเชื่อมโยงความหมายให้คำว่า “ห-ม-า” ทั้งเสียงทั้งข้อความถูกแทนถึงสัตว์ชนิดหนึ่งมีสี่ขาห้าเท้า วิ่งได้ กลิ้งได้ แต่ทว่าในชุดของเสียงและตัวอักษรเหล่านั้น ไม่ได้มีความเชื่อมโยงโดยธรรมชาติกับตัวของสัตว์ชนิดดังกล่าวแต่อย่างใด คนจะทราบความหมายของ “ห-ม-า” ได้ก็จำเป็นต้องเรียนรู้หรือตกลงร่วมในความหมายของคำหรือเสียงนั้นๆ เสียก่อน ในส่วนของภาพถ่ายเกิดความสะเปะสะปะได้อย่างไรแล้วมันส่งผลอย่างไรต่ออินเด็กซ์ซีคอลลิตี ผู้วิจัยขอยกตัวอย่างเรื่องความหมายที่ได้จากการมองเห็นเช่นสีของสัญญาณไฟแดงคืออันตรายต้องหยุด เขียวคือผ่านได้ไม่เป็นไร เมื่อเราเห็นภาพเหตุการณ์ลักษณะดังกล่าวอยู่ตรงหน้าเราทราบความหมายและตัดสินใจปฏิบัติตามได้ ทว่าเหตุใดถึงเป็นสีเขียวทำไมไม่เป็นสีฟ้า สิ่งนี้เกิดขึ้นในการเชื่อมโยงความหมายของภาพในประการที่สาม

การที่ความหมายของภาพภาพถ่ายทำงานด้วยระบบเดียวกันกับภาษา ความสะเปะสะปะก็ปรากฏอยู่ควบคู่กับคุณลักษณะอินเด็กซ์ซีคอลลิตีส่วนเชื่อมโยงในภาพถ่ายทำงานทันทีเมื่อคนมองเห็นรายละเอียดของภาพนั้น อย่างกรณีของภาพนกการเมืองในป้ายหาเสียง สายตาทำการเชื่อมโยงเพื่อพบความหมายในการมองเห็นวบแรก (Denotation) แต่การถอดความหมายโดยนัย (Connotation)

การเติมเต็มความหมายกลับแตกต่างกันไปตามกรอบมุมมองของแต่ละคน ภาพถ่ายแต่ละประเภท ถูกออกแบบมาให้ได้รับการถอดความหมายแตกต่างกันไป ความรู้และประสบการณ์ต่อการถอดความหมายในภาพ กระบวนการออกแบบความหมายของช่างภาพในสายงานศิลปะไม่ใช่ปัจจัยสำคัญที่จะควบคุมการสื่อสารต่อผู้รับ ด้วยความเป็นปัจเจกของผลงานผู้ชมอาจเลือกที่จะให้ความหมายแบบใดอย่างไรก็ได้ โดยเสนอแนะหรืออคติ ความคลาดเคลื่อนดังกล่าวเป็นธรรมชาติของการตีความที่เกิดขึ้นอยู่เสมอ แน่แน่นอนว่ามันก็ส่งผลต่อส่วนเชื่อมโยงในภาพถ่าย แต่ด้วยเหตุผลส่วนตัวในการให้ความหมายตามที่ตนเองมองเห็นประกอบกับเงื่อนไขของรายละเอียดที่แอบแฝงไว้ในภาพ

ภาพที่ 37 The Key of Dreams

(ที่มา: René Magritte, John Berger, The way of seeing)

ข้อความประกอบภาพเป็นอีกหนึ่งปฏิสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นกับภาพ ในกระบวนการนำเสนอภาพถ่ายเพียงอย่างเดียวมีความเป็นไปได้ว่าการเชื่อมโยงเพื่อประกอบความหมายสามารถเลื่อนไหลและสับสน ด้วยปัจจัยจำนวนมากทำให้การประกอบความหมายของภาพเดียวกันของแต่ละคนเป็นไปได้ยาก เกินกว่าที่จะสามารถระบุชี้ให้ชัดเจนหรือมั่นใจได้ว่ากระบวนการถอดความหมายที่เกิดขึ้น

นั้นจะถูกต้องเที่ยงตรง ภาษาเขียนซึ่งมีความหลากหลายเลื่อนของความหมายน้อยกว่าจำเป็นต้องเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องกับหากระบวนการนำเสนอต้องการความชัดเจน แม้อย่างนั้นหากมองในสังคมโลกยุคปัจจุบันที่เราอาศัยอยู่ท่ามกลางความหลากหลายของสื่อที่พุ่งผ่านและไร้การควบคุม ทุกคนสามารถผลิตซ้ำและนำเสนอภาพหรือข้อความประกอบได้อย่างที่ต้องการ โลกถูกทำให้สับสนอยู่เสมอกับความ เป็นจริงหรือความน่าเชื่อถือของภาพที่ถูกนำเสนอออกไป ไม่ว่าจะ เป็นภาพงานโฆษณา ข่าวสาร ความเป็นส่วนตัว บทความทั้งหลายที่เกิดขึ้น โดยผู้เขียนในสังคมปัจจุบันที่ ทุกคนมีความสามารถในการนำเสนอข้อมูลใดๆ ก็ได้ตามที่ต้องการ นี่เป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้กระบวนการเชื่อมโยงระหว่างสิ่งที่ปรากฏในภาพถ่ายกับความหมายที่เกิดขึ้นวุ่นวายและไม่เที่ยงตรง แม้แต่การมองข้ามความหมายหรือไม่ให้ความหมายใดๆ แก่ภาพเลยก็เป็นได้

ภาพถ่ายและข้อความประกอบหรือภาพถ่ายที่ทำตัวเป็นข้อความอย่างที่กล่าวไปข้างต้นแทบเป็นไปได้ น้อยมากในงานภาพถ่ายที่จะถูกนำเสนอสู่สังคม โดยปราศจากข้อความ ในการใช้งานภาพถ่าย อย่างน้อยคือการตั้งชื่อภาพหรือคำอธิบายประกอบภาพ ดังนั้นกระบวนการทางสัญวิทยาในภาพถ่าย จึงเป็นต้องทำงานสอดคล้องกับคำอธิบาย ข้อความความดังกล่าวช่วยทำให้ความหมายของภาพเกิดความชัดเจน ทำหน้าที่เป็น “ส่วนขยาย” นั่นอาจหมายถึงข้อความประกอบเข้ามา มีอิทธิพลต่อสิ่งที่ปรากฏให้เห็นอยู่บนภาพถ่าย เกิดการชี้นำการถอดความหมายและการเชื่อมโยงของคุณลักษณะอัน เด็ดงัดซึ่ซึ่ คณิตที่ภาพถ่ายกับคำอธิบายภาพนั้นไม่สอดคล้องหรือขัดแย้งกันผู้คนส่วนใหญ่จะ เกิดข้อสงสัยต่อตัวภาพถ่ายมากกว่าข้อความที่ปรากฏเนื่องจากกระบวนการเชื่อมโยงของภาพต่อบทความดังกล่าวไม่สามารถทำหน้าที่ได้โดยสมบูรณ์เราอาจเข้าใจว่าความหมายของภาพถ่ายหรือวัตถุใดๆย่อมมีความเป็นพลวัตเปลี่ยนแปลงเลื่อนไหลการให้ความหมายของภาพหนึ่งภาพใดนั้นไม่หยุดนิ่งตายตัว หรืออีกนัยหนึ่งคือการมีอยู่ของส่วนเชื่อมโยงความเป็นจริงสามารถบิดเบือนเปลี่ยนแปลง หลากเลื่อนหรือสั่นคลอนได้เช่นกันในกระบวนการอ้างความหมายของภาพถ่าย ซึ่งเป็นกระบวนการสื่อสารทางเดียวทำให้เราจำเป็นต้องพยายามทำความเข้าใจกับสิ่งที่ปรากฏให้เห็น อยู่ในเฟรมภาพ ซึ่งเป็นเรื่องยากจากสองระดับการตีความ การปฏิสัมพันธ์ของผู้ชมแต่ละคนที่ ค่อนข้างสะเปะสะปะ ด้วยความซับซ้อนระหว่างผู้รับสารกับภาพถ่ายไม่ได้เกิดขึ้นภายใต้ปัจจัยแค่ วัฒนธรรมหรือสภาพทางสังคมสังคมภาพถ่ายไม่ได้จำกัดเฉพาะแค่ความหมายของสัญญะเป็นผล จากกรอบทางสังคม

จากแนวทางในการวิเคราะห์ส่วนเชื่อมโยงและความสะเปะสะปะในการให้ความหมายของภาพถ่าย ผู้วิจัยเห็นว่ากระบวนการให้ความหมายในปัจจุบัน โดยเฉพาะกับภาพถ่ายศิลปะ มีความสับสนของ

กระบวนการเชื่อมโยงยิ่งกว่าที่เคย ด้วยการทำงานภายใต้กรอบของแนวคิดศิลปะร่วมสมัยและงานศิลปะเชิงความคิดที่มักขาดคำอธิบายที่ชัดเจนในเมื่อนำเสนอออกสู่สายตาผู้ชม แม้จะเป็นพื้นที่จัดแสดงงานในการให้ความหมายจากสายตาของผู้ชมก็ยังคงมีความสะเปะสะปะจากการเชื่อมโยงของอินเด็กซ์คอลลิดีที่เกิดขึ้นจากระบบความคิดหรือประสบการณ์ ที่เชื่อเชิญให้ผู้คนเข้าไปอ่านความหมายที่ซ่อนไว้ในภาพ แต่เมื่อมองย้อนกลับมาสู่ผลงานภาพถ่ายศิลปะที่เกิดขึ้นจากภาพถ่ายที่มีอยู่ทั่วไป เป็นประเด็นที่น่าสนใจในการทำงานของสายตาผู้คนที่มิต่อภาพถ่ายอีกทั้งยังเกิดการตอบสนองอย่างที่ปรากฏอยู่ในผลงานภาพถ่ายศิลปะโดย มิติ เรื่องกฤตยาแสดงให้เห็นถึงการเปลี่ยนส่วนของการเชื่อมโยงและการให้ความหมายที่สะเปะสะปะ รูปแบบการปฏิสัมพันธ์ระหว่างภาพถ่ายของผู้สมัครหาเสียงจากทั้งสองชั่วอำนาจใหญ่ทางการเมืองของประเทศไทย ที่เกิดขึ้นระหว่างปี พ.ศ. 2551 นั้นเกิดขึ้นอย่างเด่นชัดและผลงานของศิลปินชาวสิงคโปร์ โรเบิร์ต เจิน หุ่ย (Robert Zhao Renhui) ผลงานของเขาสร้างสรรค์ขึ้นบนแนวคิด คุณลักษณะของอินเด็กซ์คอลลิดี การรับรู้ความจริงของภาพถ่าย ความน่าเชื่อถือในภาพเกิดจากส่วนเชื่อมโยงพื้นฐานของภาพ ผู้สร้างที่น่าเชื่อถือกับการเป็นเครื่องมือหนึ่งในขอบข่ายงานวิทยาศาสตร์ ภาพถ่ายเหล่านั้นถูกใช้และให้ความใหม่จากการปฏิสัมพันธ์ซึ่งถูกกำหนดให้เป็นไปตามที่ศิลปินต้องการ

ผลงานภาพถ่ายศิลปะประเด็นศึกษาโดย มิติ เรื่องกฤตยา

ผลงานภาพถ่าย Politic 03 โดย มิติ เรื่องกฤตยา ศิลปินผู้สร้างสรรค์ผลงานภาพถ่ายแนวสารคดีชาวไทยที่มีผลงานจัดแสดงนิทรรศการในระดับนานาชาติมากมาย ได้รับเลือกให้เป็นช่างภาพหน้าใหม่ด้วยรางวัล Magenta Foundation for Emerging Photographers ประเทศอังกฤษ ผลงานของเขาจัดแสดงเดี่ยวและกลุ่มเช่นนิทรรศการเดี่ยวที่แกลเลอรี 2902 ในสิงคโปร์, แกลเลอรี กัดมันดู (Kathmandu) กรุงเทพมหานคร, ICI ในเมืองเวนิซ, หอศิลป์ Arles โดยกลุ่ม Noorderlicht และเทศกาลSingapore Photo Festival 2012 ผลงานของเขายังได้รับการกล่าวถึงผ่านนิตยสาร วารสารการถ่ายภาพของประเทศอังกฤษอย่าง British Journal of Photography หรือ De L'air and Le Monde หนึ่งในศิลปินหน้าใหม่ที่โดดเด่นที่แกลเลอรีมหาวิทยาลัยกรุงเทพ (2014) และผลงานภาพถ่ายอื่นๆ อีกมากมาย โดยผู้วิจัยเลือกผลงานภาพถ่ายโปสเตอร์เลือกตั้ง Politic 03 ที่แสดงถึงสิ่งที่เกิดขึ้นในบรรยากาศการเมืองและการเลือกตั้งในปี พ.ศ. 2551 ที่แสดงให้เห็นถึงการปฏิสัมพันธ์ของภาพถ่ายที่มีต่อสังคมได้อย่างเด่นชัด

ภาพที่ 38 MitiRuangkriya Politics No. 301
(ที่มา: Photobook Politic no.3, 2013)

ภาพถ่ายบุคคลในป้ายหาเสียงจากเดิมที่เป็นเครื่องมือที่นำไปสู่การได้มาซึ่งอำนาจ ในช่วงเวลาแห่งการเลือกตั้ง ซึ่งภาพถ่ายบุคคลที่เรียบง่ายเหล่านี้สามารถพบเห็นได้ตามท้องถนน ภาพถ่ายที่เลือกสรรมาอย่างดีเพื่อนำเสนอภาพลักษณ์ที่น่าเชื่อถือของผู้สมัคร ความหมายที่ได้จากภาพเหล่านี้คงไม่มีอะไรนอกเหนือไปจากการรับรู้ภาพแทนของบุคคลที่ปรากฏอยู่ในภาพ ภาพถ่ายบุคคลคลากเรียบที่นำเสนอเฉพาะสิ่งที่ต้องการ ในการมองเห็นวบแรกสิ่งที่ผู้คนตอบสนองต่อภาพอาจเป็นความประทับใจหรือไม่ก็ตรงกันข้ามคือรังเกียจ ซึ่งนั่นคือการทำงานของวัตถุรูปธรรม (Thing Itself)

รสนิยมทางการเมืองและความรุนแรงของสภาวะความแตกแยกทางการเมือง โดยเฉพาะกับตัวแทนพรรคการเมืองสองจากสองขั้วตรงข้าม สิ่งที่ปรากฏต่อภาพแทนผู้สมัครเลือกตั้งในปี พ.ศ. 2551 นั้นแตกต่างไปจากที่เคยมีมา การแสดงออกถึงความไม่พอใจอย่างรุนแรงระหว่างผู้สนับสนุนของฝ่ายตรงข้ามอดีตนายก ยิ่งลักษณ์ ชินวัตร สังกัดพรรคเพื่อไทยและ อดีตนายกอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ สังกัดพรรคประชาธิปัตย์ในช่วงการเลือกตั้งภาพแทนผู้สมัครหาเสียงเลือกตั้งที่ถูกออกแบบให้ดูน่าเกรงขาม มีพลังโน้มถ่วง กลับไม่สามารถทำงานได้ภายใต้อคติ แรงกดดันทางการเมืองไทยระหว่างการเคลื่อนไหวของกลุ่มแดงและเหลือง การทำลายป้ายหาเสียงของพรรคอื่นโดยปกติมักเกิดจากหวัหะแนนของพรรคคู่แข่ง แต่ในการเลือกตั้งในปี พ.ศ. 2551 ผู้คนไม่ได้มองภาพเป็นเพียงแค่ภาพ

แทนตัวบุคคล แต่ภาพถ่ายถูกยกระดับให้กลายเป็นสิ่งอื่นที่ไม่ใช่ สิ่งปรากฏอยู่บนแผ่นป้ายหาเสียง นั้นไม่ใช่แค่ภาพถ่ายอีกต่อไป แต่ด้วยการให้ความหมายของผู้สร้างบนมุมมองต่ออำนาจแบบหนึ่ง เข้าปะทะกับมุมมองต่ออำนาจของผู้ชม ทำให้ภาพถ่ายบนป้ายหาเสียงไม่ใช่การสื่อสารทางเดียวอีกต่อไป ปฏิสัมพันธ์ระหว่างภาพถ่ายกับผู้ชมเกิดขึ้นเป็นการแสดงออกเชิงสัญลักษณ์ใหม่ลงสู่ภาพ ไม่ใช่รูปแบบดิจิทัล หรือเคมีในกระบวนการถ่ายภาพ แต่เกิดจากกระบวนการทางกาย ภาพผ่านการ ใช้อุปกรณ์หลากหลาย มือ เท้า ปากก้า มืด ก้อนหิน สติกเกอร์ข้อความหรือแม่แตงของเสียจากร่างกาย

กระบวนการทำลายภาพเหล่านั้นกล่าวได้ว่าเป็นหนึ่งในปฏิสัมพันธ์ระหว่างภาพถ่ายกับสังคม สิ่งที่เกิดขึ้นยังสามารถยืนยันให้เห็นถึงการเข้าไปมีส่วนร่วมในการแสดงออกทางความคิดการที่ส่วน เชื่อมโยงเกิดขึ้นนอกเฟรมภาพ เกิดการตีความหมายใหม่ ภาพถ่ายเหล่านั้นเปลี่ยนสถานะจากเป็น ภาพแทนของบุคคล ภาพถ่ายหาเสียงโดยนัยอาจแสดงถึงอำนาจของรัฐ แต่ภาพเหล่านั้นเมื่อเกิด ปฏิสัมพันธ์ (การทำลาย) ภาพถ่ายกลายเป็นเครื่องนำสาร กลายเป็นเครื่องมือเพื่อแสดงอำนาจของ บุคคลและภาพถ่ายเหล่านั้นก็ถูกผลิตซ้ำเป็นผลงานที่แสดงให้เห็นการปะทะกันของการช่วงชิง อำนาจทางการเมือง

ภาพที่ 39 ตัวอย่างผลงานส่วนหนึ่งของมิตี เรื่องกฤตยา

ภาพที่ 39 (ต่อ) ตัวอย่างผลงานส่วนหนึ่งของมิติ เรื่องกฤตยา

ความเปลี่ยนแปลงของอินเด็กซ์ซิคลอสที่อยู่นอกเฟรมได้เกิดขึ้นและคลาดเคลื่อนความหมายออกไปจากการเป็นเพียงแต่ภาพถ่ายได้อย่างชัดเจน ผู้คนในสังคมไม่ได้มองเห็นภาพเหล่านั้นไม่ได้มองภาพเป็นตัวแทนของ Thing Itself แต่เพียงอย่างเดียว แต่ภาพถ่ายนั้นก็ถูกใช้ซ้ำ เพื่อผลิตสร้าง ความหมายใหม่ที่ต้องการนำเสนอโต้ตอบ การแสดงออกการกระทำที่เกิดขึ้นกับภาพถ่ายหาเสียง ของบุคคลทั้งสองแสดงให้เห็นถึงปฏิสัมพันธ์ที่ผู้คนเข้าไปกระทำต่อภาพถ่าย สร้างให้เกิด ความหมายใหม่จากคุณลักษณะดั้งเดิมที่ภาพถ่ายเคยเป็น นำไปสู่กระบวนการลดทอนคุณค่าและ อำนาจในการแสดงออก อินเด็กซ์ซิคลอสที่ดีในผลงานภาพถ่ายชุดดังกล่าวนี้หลากหลายและมีความ สับสนวุ่นวาย แสดงให้เห็นประเด็นสำคัญของการมองของผู้คนในสังคมทั้งการเป็นวัตถุรูปธรรม (The Thing Itself) กับตัววัตถุสภาพ (The Object Itself)

ในการนำเสนอผลงาน Uncertain State ส่วนหนึ่งของผลงานในชุด Politicno.3 โดยมีมิติ เลื่อนนำเสนอ ภาพถ่ายผ่านนิทรรศการ แต่ไม่ได้ยึดอยู่ในรูปแบบของการนำเสนอภาพถ่ายแขวนผนังใส่กรอบตาม รูปแบบดั้งเดิมที่นิทรรศการการถ่ายภาพทั่วไป ภาพถ่ายถูกนำเสนอร่วมกับหนังสือภาพทำมือ ที่ช่วย อธิบายปรากฏการณ์ที่ปรากฏขึ้นในสังคม “ภาพที่ถ่ายไปสเตอร์เลือกตั้งที่ถูกทำลายพบได้ตามท้อง

ถนนในกรุงเทพฯ การแสดงความไม่พอใจอย่างรุนแรงระหว่างผู้สนับสนุนของฝ่ายตรงข้าม ยิ่ง
ลักษณะชินวัตรสังกัดพรรคเพื่อไทยและผู้สมัครพรรคประชาธิปัตย์นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ ในช่วงการ
เลือกตั้งในปี 2011 ภาพในซีรีส์นี้เป็นส่วนหนึ่งของคอลเลกชันที่เก็บรวบรวมปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้น
เป็นวงกว้างเกี่ยวกับการเมืองไทย ซึ่งมีจุดเริ่มต้นจากการรัฐประหารในปี 2006 การเคลื่อนไหวของ
สื่อเหลืองกับกลุ่มผู้สนับสนุนอดีตนายกรัฐมนตรีทักษิณ ชินวัตร” ผลงานภาพถ่ายชุดดังกล่าวถูก
สร้างขึ้นทั้งหมด 7 ชุด (ข้อมูล ณ วันที่ 30 เมษายน 2557) ซึ่งทั้งหมดเพื่อรวบรวมและนำเสนอ
สถานการณ์ที่เป็นผลสืบเนื่องจากความขัดแย้งทางการเมือง เป้าหมายหลักคือการแสดงให้เห็น
สถานะที่ไม่มั่นคงและแรงกดดันไร้สาระทางการเมืองไทย ซึ่งสร้างให้เกิดการกระทำหลายอย่างเช่น
การทำลายป้ายหาเสียงที่เกิดขึ้น

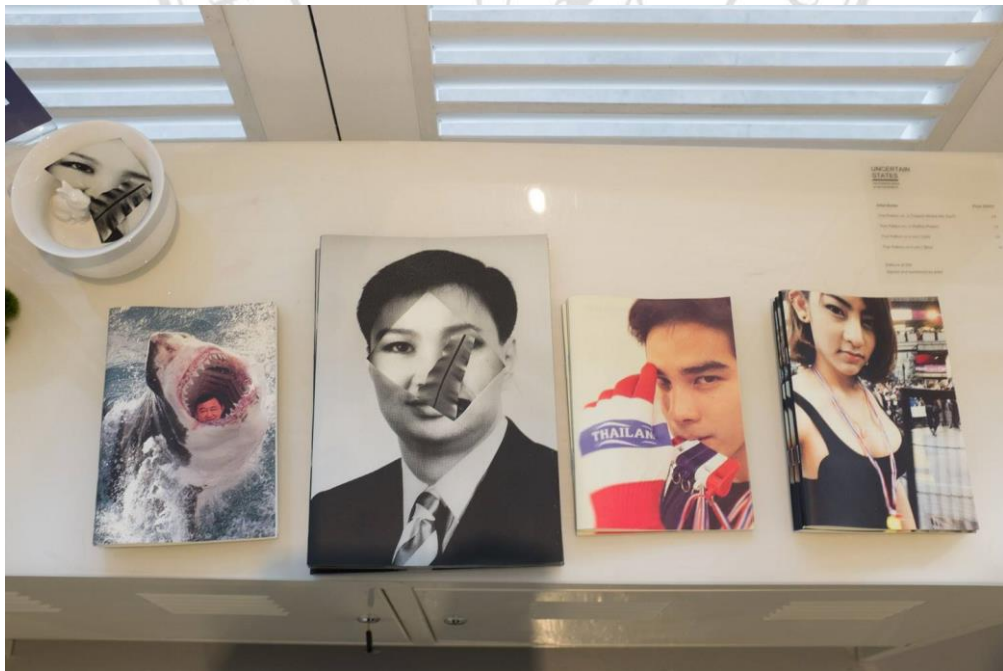

ภาพที่ 40 Uncertain state โดย Miti Ruangkritya

(ที่มา: 2902 Gallery, 2014)

ภาพที่ 41 นิทรรศการภาพที่นำเสนอคู่กับหนังสือภาพถ่าย
(ที่มา: 2902 Gallery, 2014)

ภาพที่ 42 ตัวอย่างหนังสือภาพถ่ายผลงาน Politic ชุดที่ 02, 03, 04.1 และ 4.2
(ที่มา: 2902 Gallery, 2014)

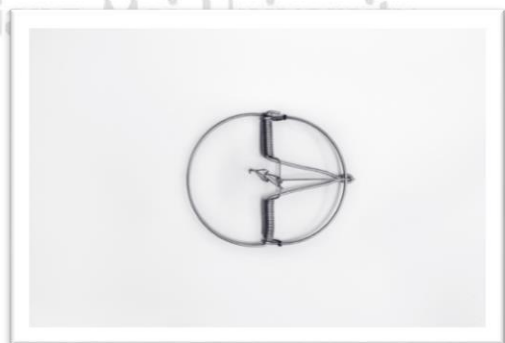
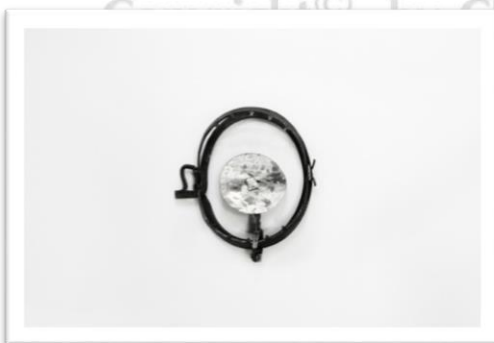
ผลงานภาพถ่ายศิลปะประเด็นศึกษาโดย โรเบิร์ต เจิ่น หรินหุย

โรเบิร์ต เจิ่น หรินหุย (Robert Zhao Renhui) ศิลปินชาวสิงคโปร์ผู้ก่อตั้ง The Institute of Critical Zoologists องค์กรอิสระที่ทำการศึกษาศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูลและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความรุนแรงและสัตว์ที่อยู่ในภาวะใกล้สูญพันธุ์ จากจุดเริ่มต้นในความสนใจโรเบิร์ต หลงใหลในความงดงามของวิถีชีวิตสัตว์ป่าและธรรมชาติซึ่งกำลังเผชิญกับขอบเขตแห่งความอันตราย ผลงานภาพถ่ายของเขาเกือบทั้งหมดเกี่ยวข้องกับการศึกษาค้นคว้าชีวิตสัตว์และพืชหลากหลายชนิดอย่าง ผลงานชุด “ANIMAL TRAPS” การล่าหรือจับสัตว์อย่างโหดร้ายด้วยการใช้กับดัก สิ่งที่เกิดขึ้นและทำให้ โรเบิร์ต เริ่มลงมือเก็บข้อมูลและสร้างสรรค์ผลงานภาพถ่าย เขาเลือกที่จะถ่ายทอดประเด็นเหล่านั้นให้ดูน่าหวาดหวั่นผ่านผลงานภาพถ่ายแนวหุ่นนิ่ง ตัวภาพถ่ายแสดงให้เห็นวัตถุตัวอย่างของกับดักที่เขียนคำอธิบายกำกับวิธีใช้งานอย่างน่าสยดสยอง ประกอบกับบทความที่กล่าวถึงความโหดร้ายรุนแรงของสิ่งที่จะเกิดขึ้นกับสัตว์ที่ถูกกับดักนั้นจับได้อย่างเช่น “เจ็บปวด แต่ไม่ตาย...” “เพียงเหล็กที่บีบกระดูกให้แตกได้” หรือ “ตะขอเหล็กที่จะเกี่ยวเข้ากับปลายจมูกทันที... เมื่อตัวคุณไพล่ขึ้นจากปากทางเข้า” บทความที่สะท้อนความเจ็บปวดมุ่งเป้าสู่นวนิยายมนุษย์ธรรมเชิงอนุรักษ์ ผู้คนจินตนาการถึงความโหดร้ายและเลวทรามของการเป็นมนุษย์ผู้ออกแบบเครื่องมือในการล่าพร้อมๆ กับการสร้างความเจ็บปวด ไม่ว่าจะเพื่อความสนุกสนานหรือเพื่อเป็นอาหาร

ภาพที่ 43 Monkey Trap
(ที่มา: Critical zoologists, ออนไลน์)

คำอธิบายของโปรเจ็คดังกล่าวภายในเว็บไซต์ ICZ กล่าวไว้ว่า คอลเลกชันของตัวอย่างเครื่องมือ นานาชนิดที่มีวัตถุประสงค์เพื่อดักสัตว์กับดักจำนวนมากนี้ถูกเก็บรวบรวมมาจากถูรวบรวมมาจาก ส่วนต่างๆของโลก กับดักเหล่านี้กลายเป็นผลงานประติมากรรมเชิงเปรียบเทียบ ที่ลึกซึ้ง และเป็นหลักฐานแสดงให้เห็นความสัมพันธ์ของมนุษย์กับสัตว์กับดักเหล่านี้ได้ทำหน้าที่อย่างเที่ยงตรง เป็น วัตถุที่มีศักยภาพสูง แม้มันจะมีขนาดเล็กแต่ถูกออกแบบมาให้สามารถจัดการกับเหยื่อได้ตาม วัตถุประสงค์ มันเป็นสิ่งที่ตรงกันข้ามระหว่างผู้วางกับดักและเหยื่อของกับดัก ความแน่นอนของมัน ยืนยันความก้าวหน้าของวิทยาการในการคิดค้นเครื่องมือสร้างความเจ็บปวดกับดักแต่ละรูปแบบ สร้างขึ้นอย่างน่าสนใจ

ภาพที่ 44 Animal Traps
(ที่มา: Critical zoologists, ออนไลน์)

ด้วยรูปลักษณะที่ถูกออกแบบมาให้จัดการกับเหยื่อได้ จากความรู้เกี่ยวกับรูปแบบหรือลักษณะนิสัยของเหล่าสัตว์ วิธีการที่แยบยลและได้ผลเสมอทำให้กลยุทธ์ที่จะฆ่าเชื่อถือได้ บ่อยครั้งที่กับดักบางชนิดต้องสร้างขึ้นสำหรับสายพันธุ์ที่เฉพาะเจาะจงตามพฤติกรรมของสัตว์บางประเภท มีกับดักกว่า 1200 ชิ้นเก็บรวบรวมไว้อยู่ในคอลเลกชัน ICZ ปัจจุบัน เจ้าหน้าที่ของ ICZ ใช้มันสำหรับการดูแลและการวิจัย ที่พิพิธภัณฑ์ ICZ ความน่าเชื่อถือในการนำเสนอข้อมูลจากองค์กรอิสระอย่าง The Institute of Critical Zoologists ซึ่งนำเสนอรายงานควบคู่ไปกับผลงานภาพถ่ายดังกล่าว มันถูกจัดแสดงเป็นนิทรรศการขนาดใหญ่ไม่เพียงแต่บทความและผู้เชี่ยวชาญจาก ICZ มาบรรยายถึงที่มาของผลงานดังกล่าว ภาพถ่าย บทความ อีกทั้งยังจัดแสดงคู่กับตัวอย่างกับดักในตู้กระจกที่แน่นหนาเพิ่มความน่าสนใจให้กับประเด็นและตัวผลงานอย่างเต็มเปี่ยม

ภาพที่ 45 แมลง Hyakutake phylum celebicum
(ที่มา: Critical zoologists, ออนไลน์)

อีกหนึ่งผลงาน โดยโรเบิร์ตที่ผู้วิจัยเลือกหยิบยกมาเป็นตัวอย่าง ในผลงานชื่อ “THE GREAT PRETENDERS” ที่กล่าวถึงการค้นพบแมลงสายพันธุ์ใหม่ๆ ที่วิวัฒนาการตนเองให้มีรูปร่างกลมกลืนกับสภาพแวดล้อมที่พวกมันอาศัยอยู่ อยู่ในภาพตัวอย่างที่ 45 ภาพของแมลงใบไม้

สายพันธุ์ใหม่ที่อาศัยอยู่กับต้นไม้ที่เพิ่งถูกค้นพบโดยบังเอิญภาพของต้นไม้ดังกล่าวแสดงความกลมกลืนระหว่างแมลงกับต้นไม้ที่สามารถผสมกลมกลืนตัวเองเข้าไปได้อย่างแนบเนียน โดยภาพดังกล่าวมีรายละเอียดของแมลงกำกับไว้เช่น

Locality: Singapore, Reproduction: S

Culture Status: C, Winged: W,

Female Size: 15, Male Size: 10

Foodplants: O.B.Ro.,

References: 24

Vernacular names: Zanbei's Fan Leaf Insect

ข้อมูลดังกล่าวสร้างความตกใจให้กับนักชีววิทยาและเหล่าผู้เชี่ยวชาญด้านกีฏวิทยา ต่างพยายามอีเมลล์มาอธิบายและแสดงความยินดี ในภาพชุดดังกล่าวหลายภาพมีผู้ชมหลายคนพยายามบอกว่าใบไหนหรือกิ่งใดที่เป็นแปลงแอบแฝงอยู่ในภาพ แต่ก็มีผู้เชี่ยวชาญกีฏวิทยาท่านหนึ่งที่ร้องขอข้อมูล เขาต้องการสอบถามถึงรายละเอียดของแมลงใบไม้ชนิดใหม่และขออนุญาตเข้าชมตัวอย่างเพื่อยืนยันการค้นพบ

ภาพที่ 46 นักชีววิทยาผู้ค้นพบ *Phyllium S.* แมลงใบไม้สายพันธุ์ใหม่
(ที่มา: Criticalzoologists, ออนไลน์)

The 26th Phyllidae Convention

14th July - 19th July 2009
Tokyo
Ueno Hall 6

Abe morosus

Front image:

Hiroshi Abe 安部 裕史
Winner | 2008 Phyllidae Convention | Tokyo
Abe morosus (Abe, 2006)
Vernacular Names: Abe Leaf Insect, Laboratory Leaf Insect
Etymology: From 'morose', referring to the drab look of this species.

The Institute of Critical Zoologists | criticalzoologists.org | [image/criticalzoologists.org](https://www.instagram.com/criticalzoologists)

All rights reserved

ภาพที่ 47 เอกสารประกอบการนำเสนอการค้นพบแมลงใบไม้สายพันธุ์ใหม่
(ที่มา: Critical zoologists, ออนไลน์)

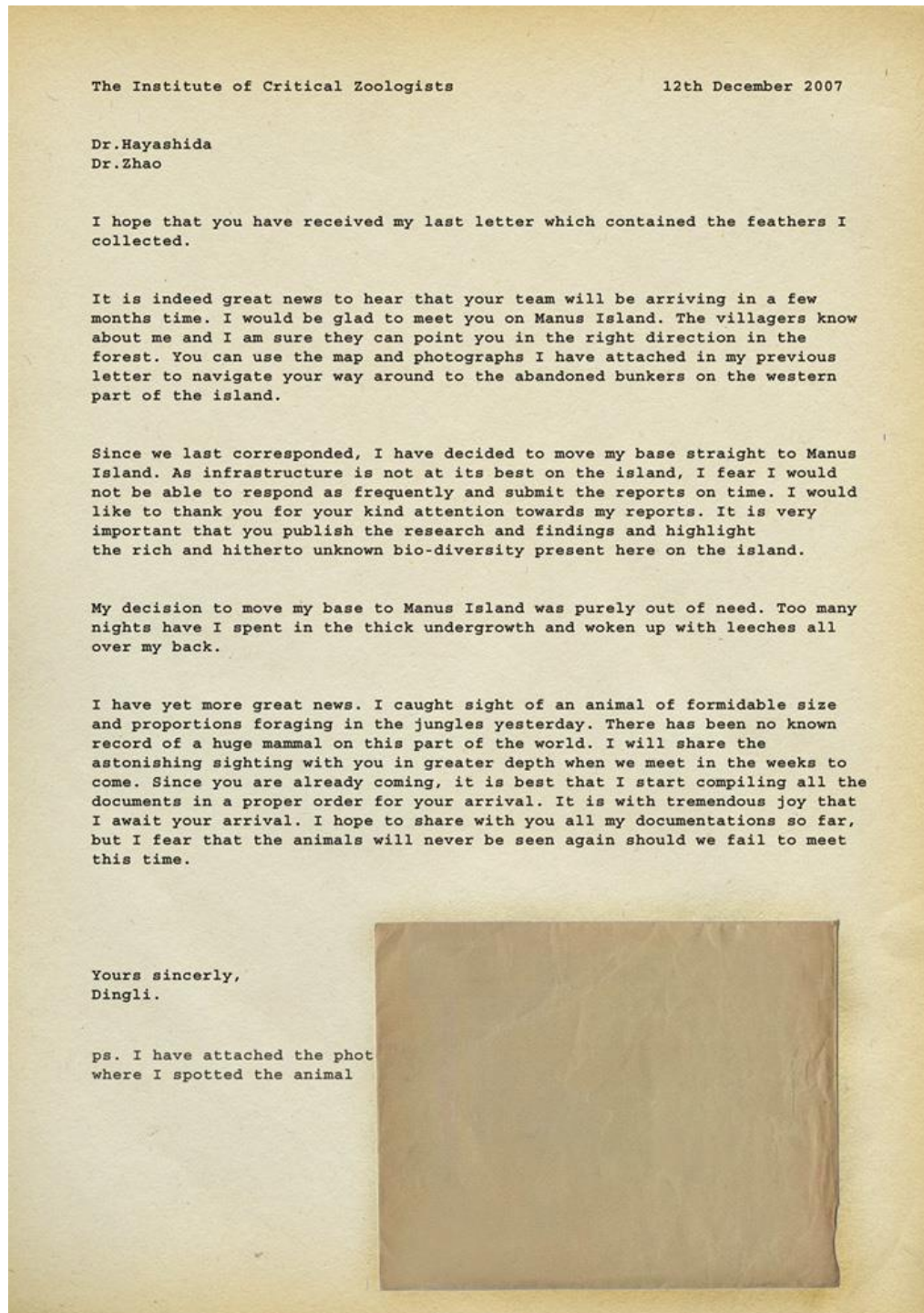
ผลงานของโรเบิร์ตทั้งสองชุดที่ผู้วิจัยนำเสนอไปนั้น ผู้วิจัยมีโอกาสได้นั่งฟังบรรยายนำเสนอผลงานทั้งสองชุดโดยตรง สิ่งที่เกิดขึ้นกับตัวผู้วิจัยเองและผู้ชมคนอื่นในห้องบรรยายทางรู้สึกชื่นชมกับแนวคิดที่อยู่บนพื้นฐานของความสนใจส่วนบุคคล ทว่าประเด็นอย่างการเลือกหัวข้อที่ธรรมดาเกินไปในโลกของการถ่ายภาพเชิงศิลปะ อาจกล่าวได้ว่าผลงานภาพถ่ายที่นำเสนอมานั้นอาจดู

ธรรมดาไม่มีอะไรน่าสนใจ และอาจรู้สึกว่าเวลากว่า 15 นาทีสำหรับการบรรยายนำเสนอผลงานทั้งสองชุดนั้นไม่ได้ประโยชน์อะไรมากมาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งหาผู้ฟังไม่ใช่ผู้คนที่ให้ความสนใจในประเด็นของสัตว์ที่ใกล้สูญพันธุ์ แต่ทว่าเมื่อโรเบิร์ตเข้าสู่ช่วงถามตอบคำถาม คำถามแรกที่เขาถามกับผู้ชมคือ คุณทราบไหมว่าไม่มีอะไรเลยในผลงานทั้งสองชุดที่ผมบรรยายไปเมื่อสักครู่นี้ที่เป็นความจริง เอกสารบทความประกอบ ภาพถ่ายผลงาน เครื่องมือหรือภาพแสดงขั้นตอนการทำงานวิจัยและค้นคว้าต่างๆ ภายใต้ชื่อองค์กร ICZ นั้นทั้งหมดถูกสร้างขึ้นมาจากมีเป้าหมายเดียวคือศิลปะ ประเด็นอย่างการให้ความสำคัญเกี่ยวกับสัตว์ที่อยู่ในสถานะวิกฤติถูกนำมาใช้เป็นเพียงกรอบในการนำเสนอประเด็นที่ซ่อนอยู่เบื้องหลังที่ซับซ้อนและแยบยลยิ่งกว่า

ความน่าเชื่อถือและความเป็นจริงในภาพถ่าย กระบวนการทำงานเหล่านี้สะท้อนให้เห็นถึงความสามารถในการล่องหนหรือเชื่อเชิญให้ผู้ชมเข้าไปตีความหมายที่ภาพพยายามจะนำเสนอ ผลงานของโรเบิร์ตเข้าไปเล่นกับคุณลักษณะธรรมชาติของภาพถ่ายที่เป็นประจักษ์พยานที่มีความน่าเชื่อถือ ภาพถ่ายหุ่นนิ่งที่มีความเป็นภวิสัยทำงานเสมือนกับการเป็นสาร (Document) สำหรับบันทึกข้อมูลเพื่อนำเสนออย่างเที่ยงตรง ด้วยความช่วยเหลือจากข้อความคำบรรยายและมายาคติของผู้ชมจึงเกิดการคล้อยตามและเติมเต็มความหมายเอาเองอย่างง่ายดาย โดยแทบจะไม่ปรากฏคำถามถึงความน่าเชื่อถือต่อสิ่งที่ปรากฏให้เห็นอยู่ตรงหน้า ดังตัวอย่างภาพที่ 48 ภาพถ่ายที่ใช้เพื่อแสดงเบื้องหลังการทำงานและเอกสารของ ICZ ที่ศิลปินสร้างขึ้นมาจากภายใต้ชื่อ ดร.เงินเพื่อใช้สร้างแรงจูงใจ ด้วยข้อมูลและภาพถ่ายที่น่าเชื่อถือในการสืบหาและค้นพบแมลงใบไม้สายพันธุ์ใหม่

กระบวนการเชื่อมโยงระหว่างสิ่งที่ปรากฏในภาพกับความหมายเพื่อนำไปสู่ความเป็นจริง เกิดขึ้นในเฟรมภาพ มันสามารถเชื่อมโยงในสิ่งที่ปรากฏกับวัตถุในโลกความเป็นจริงได้ แต่ทว่าในความเที่ยงตรงของประเด็นและความหมายอันเด็กซ์ซิคอลลิตีที่เกิดขึ้นอีกครั้งนอกกรอบเฟรมภาพจากการปฏิสัมพันธ์ระหว่างภาพถ่ายกับสถานะทางสังคมที่บุคคลแต่ละคนอยู่ภายใต้อำนาจและประสบการณ์ ภาพแต่ละใบในผลงานชุดกับดักเราอาจจินตนาการเห็นกระบวนการทำงานของกับดักความโหดร้ายและระบบการทำงานของกับดักแต่ละชิ้นที่จะกระทำต่อสัตว์ ได้จากประสบการณ์ส่วนตัว ทว่าจินตนาการภายในจิตใจของแต่ละคนมีที่มาซึ่งหล่อหลอมขึ้นไม่เหมือนกัน แต่สิ่งที่เป็นผลสำเร็จของผลงานชุดดังกล่าวก็คือทุกการตอบสนองหรือการให้ความหมายของผลงานภาพผลงานชุดกับดักปรากฏชัดในสิ่งเดียวกัน คือความสะเปะสะปะและไม่มีความจริงที่แน่แท้ในภาพถ่าย ผู้ชมทั้งหลายรวมทั้งผู้วิจัย “ติดกับ” เข้าหลุมที่ศิลปินพรางเอาไว้ คุณลักษณะอันเด็กซ์

ซึ่คอลลีตีั้ในผลงนภพถ่ยในเฟรมภพท้งนคตมที่ศึลปีนออกเบบบนพื้นฐนควมเข้ใจที่ว่ไม่
เคยมีควมจรึหรือควมหมยที่เที่ยงตรงในภพถ่ย

ภพที่ 48 จดหมยจกน้กกีฏวึทษ
(ที่ม: Critical zoologists, ออนไลน์)

สรุปคำอธิบายแนวคิดรวบยอดของ โรเบิร์ต จ้าว หรินฮุย (Robert Zhao Renhui)

ความจริง (Truth) และเรื่องแต่ง (Fiction) อยากเหมือนว่ามันเป็นคู่ตรงข้ามของมุมมองโดยสมบูรณ์ ผมคิดว่าในฐานะศิลปินผู้สร้างผลงานภาพถ่าย มันอาจเป็นปัญหาที่ต้องจำแนกให้ได้ว่าในภาพที่เรา กำลังทำอยู่นั้นมันอยู่ในฝั่งไหนและควรจะใช้วาทะกรรมอย่างไรในภาพของเรา ผมได้รับอิทธิพลสูง มาจากการนิยามเกี่ยวกับความเป็นจริงและเรื่องแต่งของวาลิด แรด (Walid Raad) ที่ว่ามันเป็นไปได้ไม่ได้ที่จะตัดแยกกระหว่างความเป็นจริงหรือเรื่องแต่งออกจากกันอย่างชัดเจน

วาลิดมองว่าความเป็นจริงเป็นแก่นแกนสำคัญของการประกอบสร้างเรื่องแต่ง และเรื่องแต่งนั้นได้ กลายเป็นส่วนหนึ่งของปรากฏการณ์ทางสังคมเสมอ ซึ่งประวัติศาสตร์ที่เราเรียนรู้กันอยู่ทุกวันนี้เป็น การผสมผสานระหว่างเรื่องเล่าที่มีพื้นฐานจาก ๆ ของความเป็นจริง ผู้เขียนประวัติศาสตร์หรือเรื่อง เล่านิยายเหนือจินตนาการอาจเป็นคนเดียวกัน มันคือสิ่งที่เรากำลังเผชิญอยู่ทุกวันนี้และนี่ก็เป็น จุดเริ่มต้นของสารพัดวาทะกรรมความขัดแย้งของมุมมองต่อความจริง ที่เกิดขึ้นให้เห็นเสมอใน สังคม

ทุกภาพที่ปรากฏเหมือนว่ามันจะนำเสนอให้เห็นถึงความเป็นจริง ซึ่งเป็นลักษณะโดยธรรมชาติของ การถ่ายภาพ ผมคิดว่าวิธีที่ดีที่สุดที่จะตอบคำถามเกี่ยวกับความเป็นจริงในภาพนั้นได้ คือการนั่งชม ภาพยนตร์สารคดีชีวิตสัตว์ป่าที่หาดูได้ในช่องทีวีเคเบิลทั้งหลาย สารคดีที่ใช้ข้อเท็จจริงทาง วิทยาศาสตร์มาประกอบสร้างขึ้นเป็นภาพยนตร์ที่เรื่องเล่าด้วยมุมมองที่งดงาม ผมจำเป็นต้องดู เบื้องหลังการผลิตสารคดีสัตว์ป่าที่งดงามนั้น และพบกับปัญหามากมาย มันมากกว่างานที่ผมสร้าง ขึ้นเสียอีกด้วยซ้ำ

ผมจึงเลือกที่จะสร้างประเด็นเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการตรวจสอบบางสิ่ง และมีผู้คน มากมายที่พยายามตรวจสอบองค์ความรู้ต่างๆ รอบตัว ผู้คนต่างเห็นว่ามันเป็นเรื่องน่าขบขันเมื่อผม นำเสนอแนวคิดและผลงานออกไป แต่ทว่าเมื่อใดก็ตามที่ผมทำและนำเสนอมันใหม่ครั้งแล้วครั้งเล่า ผู้คนที่ถูกหลอกลวงด้วยผลงานภาพถ่ายของผมก็เพิ่มขึ้นเรื่อยๆ คุณจะอาจพบว่ามันมีเรื่องราวมากม ายที่ผมสามารถนำมาสร้างสรรค์เป็นผลงาน ได้อย่างไม่รู้จบ แต่ทว่าผมเลือกที่จะนำเสนอเรื่องราว เกี่ยวกับสัตว์เหล่านี้แต่เพียงเรื่องเดียว อาจด้วยเพราะมันเป็นสิ่งเดียวที่ผมสนใจและหลงใหล ไปด้วย มัน

มันสำคัญมากที่ผมต้องบอกว่า ผมเลือกใช้เรื่องเล่าในฐานะเอกสารที่มีความน่าเชื่อถือและผมพยายามที่จะทำให้มันมีพลังในการโน้มน้าวให้เกิดความเชื่อสูงขึ้นเรื่อยๆ สิ่งต่างๆ ปรากฏในรูปแบบของเรื่องแต่ง ซึ่งเรื่องแต่งเป็นเพียงหนทางเดียวที่จะปรากฏให้เห็นความเป็นจริงไม่ใช่โลกของประวัติศาสตร์หรือวิทยาศาสตร์

ภาพเบื้องหลังการทำงาน ระหว่างการสำรวจต้นไม้ ซึ่งที่อยู่ของแมลงใบไม้สายพันธุ์ใหม่

ภาพที่ 49 การเก็บตัวอย่าง Phyllium S. แมลงใบไม้สายพันธุ์ใหม่

(ที่มา: Critical zoologists, ออนไลน์)

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ภาพที่ 50 Specimen 2 with Brideliastipularis in background
(ที่มา: Critical zoologists, ออนไลน์)

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved